

ACCOUNTING AND AUDITING

DOI 10.51582/interconf.21-22.04.2021.012

Косташ Тетяна Вікторівна

ORCID ID: 0000-0001-9027-7043

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

«ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ» У СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИНАМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

***Анотація.** Підготовка підприємствами Звіту про управління є наслідком інтеграції України та Європи. Він займає важливе місце у системі інформаційного забезпечення управління підприємством, тому при його підготовці потрібно виключити формальний підхід. Звіт про управління виступає як збалансований і комплексний аналіз поточного стану підприємства, розвитку та перспектив діяльності залежно від його розміру та складності бізнесу. Цей Звіт захистить бізнес підприємства (компанії) від проблем при умові повної демонстрації дотримання ними європейських підходів до ведення бізнесу. Однак, формальне складання Звіту про управління може призвести до негативних наслідків у веденні бізнесу і, як наслідок, отримання санкцій.*

***Ключові слова:** Звіт про управління, стратегія розвитку, ризику.*

Однією з умов Угоди про асоціацію з Європейським союзом є узгодження гармонізації законодавства України з відповідними настановами Європейського законодавства. В Європі бухгалтерське законодавство регулюється Директивою 34 [1], однією з вимог якої є складання Звіту про управління.

Звіт про управління не є фінансовим звітом, але подається разом із річною фінансовою звітністю. З одного боку, фінансова звітність допомагає інтерпретувати показники Звіту про управління, а з іншого, Звіт доповнює фінансову звітність, оскільки дозволяє користувачам інформації приймати обґрунтовані рішення на її основі.

Звіт про управління – документ, що містить фінансову і нефінансову інформацію, яка характеризує стан та перспективи розвитку підприємства і розкриває основні ризики та невизначеності його діяльності [2].

Важливо зауважити, що фінансова інформація стосується перспектив та стратегічних напрямів розвитку підприємства (компанії), його операцій з фінансовими інструментами за звітний період, ризиків: операційних, цінових, кредитних, юридичних, екологічних та інших, із якими підприємство зіткнулося залежно від виду діяльності, галузевих особливостей. Інформація про фінанси зі Звіту про управління доповнює фінансову звітність.

Щодо нефінансової інформації, то вона стосується екологічної безпеки, соціальних проблем, досліджень та розробок, благодійності, тощо.

За правилами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Звіт має подаватись, по-перше, у складі річної фінансової звітності в порядку і строки, які передбачені для фінансової звітності. У випадку подання підприємством консолідованої фінансової звітності – складається консолідований Звіт про управління. По-друге, Звіт про управління має оприлюднюватись на власному веб-сайті або веб-сторінці підприємств, які підпадають під оприлюднення. Згідно зі ст.11 Закону № 996 такий обов'язок стосується великих і середніх підприємств. Причому, середні підприємства подають Звіт у скороченому форматі, тобто вони не зобов'язані відображати у Звіті нефінансову інформацію. Малі та мікропідприємства звільнені від подання Звіту про управління [2; 3].

Форма Звіту про управління законодавчо не затверджена, є довільною і залежить від сфери діяльності підприємства, тому уніфікувати її неможливо. Проте, перше, на що звертають увагу користувачі інформації – це структура Звіту. Вона повинна враховувати інтерес цільової аудиторії й вести її від одного важливого питання до іншого. Відповідно, для кожної цільової аудиторії ця структура буде різною. Певна імпровізація при заповненні Звіту дає можливість залучення потенційних клієнтів і перетворення їх в існуючих, посилення ринкових позицій бренду підприємства (компанії).

Проте, рекомендації та регламент складання Звіту визначені Методичними рекомендаціями зі складання Звіту про управління від 07.12.2018 р. № 982. Структура Звіту, відповідно до цих рекомендацій, складається з десяти позицій, зважаючи на повний формат:

- 1) організаційна структура та опис діяльності підприємства;
- 2) результати діяльності;
- 3) ліквідність та зобов'язання;
- 4) екологічні аспекти;
- 5) соціальні аспекти та кадрова політика;
- 6) ризики;
- 7) дослідження та інновації;
- 8) фінансові інвестиції;
- 9) перспективи розвитку;
- 10) корпоративне управління [4].

Важливо, що вищенаведені рекомендовані до розкриття напрями та показники можуть зазнавати змін та доповнень, оскільки підприємствам надано право на власний розсуд надавати й іншу інформацію, яку вони вважають доцільною для розкриття.

У системі інформаційного забезпечення управління підприємством Звіт про управління відіграє важливу роль, оскільки складається на останньому етапі управлінського обліку і забезпечує користувачів достовірною інформацією щодо майнового та фінансового стану підприємства (компанії), перспектив та напрямів розвитку, ризиків діяльності, досліджень та розробок, впровадження перспективних технологій та виходу на ринки з новими видами продукції, управління персоналом, екологічної політики, тощо. Така інформація дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення як внутрішніми користувачами щодо перспектив розвитку підприємства, так і зовнішніми користувачами щодо інвестиційної, кредитної та дивідендної політики, розширення ринків збуту, умов співпраці, оцінки ризиків, тощо.

Особливу увагу у Звіті про управління слід приділити оцінці ризиків діяльності, до яких, зокрема, відносять:

– господарські ризики (заборгованість перед банками, контрагентами, бюджетом; наявність значної дебіторської заборгованості; втрати позицій на ринку збуту продукції; зростання цін на сировину, тощо);

– фінансові ризики (зміни у ставках податків; вплив валютних коливань; залучення кредитів і необхідність сплати значних відсотків; високий рівень інфляції; зниження платоспроможності та ліквідності, тощо);

– соціальні ризики (соціальні проблеми, викликані специфікою діяльності підприємства; підходи до заохочування співробітників і забезпечення рівноправності; створення умов для безпеки праці, тощо);

– екологічні ризики (вплив результатів виробничої діяльності на довкілля).

Підприємства (компанії), залежно від виду діяльності, стикаються з різними ризиками, які можуть спричинити негативний вплив на їх функціонування, тому вкрай важливим є зазначення заходів для нівелювання впливу таких ризиків.

Заслуговує уваги й податковий аспект Звіту про управління. Важливо звернути увагу на такі напрями формування, як розкриття інформації щодо ризиків діяльності та перспектив розвитку підприємства, оскільки саме ці позиції можуть бути тісно пов'язані з певними податковими наслідками.

Зокрема, коли працівники підприємства направляються у відрядження, необхідно підтверджувати зв'язок відрядження з господарською діяльністю підприємства. Пп 170.9.1 ПКУ зазначає перелік документів, які підтверджують такий зв'язок:

– запрошення сторони, що приймає, діяльність якої збігається з діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає;

– укладений договір чи контракт;

– інші документи, які встановлюють або засвідчують бажання встановити цивільно-правові відносини;

– документи, що засвідчують участь відрядженої особи в переговорах, конференціях або симпозіумах, інших заходах, які проводяться за тематикою, що збігається з господарською діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає [5].

Тільки при наявності таких (але не виключно) документів будь-які витрати на відрядження не будуть включені до оподаткованого доходу платника.

Однак, динамічні ринкові умови зумовлюють ситуації, коли працівник їде у відрядження, яке буде мати відношення до перспективної, а не до господарської діяльності, яку сьогодні провадить підприємство. Це викликає певні труднощі для бухгалтера у підтвердженні зв'язку відрядження з господарською діяльністю. Виходом із такої ситуації є зазначення у Звіті про управління перспектив розвитку підприємства, що дозволить аргументувати зв'язок відрядження з господарською діяльністю. Це ж саме стосується маркетингових, консалтингових та інших послуг, відносно яких виникають питання щодо їх зв'язку з господарською діяльністю.

Крім того, Законом № 466-IX від 16.01.2020 р. внесено зміни до ПКУ в частині розширення такої позиції, як ділова мета. Відповідно до пп.14.1.231 розумна економічна причина (ділова мета) – причина, яка може бути наявна лише за умови, що платник податків має намір одержати економічний ефект у результаті господарської діяльності. Економічний ефект, у свою чергу, передбачає приріст (збереження) активів платника податків та/або їх вартості, а так само створення умов для такого приросту (збереження) в майбутньому [6].

Поняття ділової мети, відповідно, припускає, що підприємство повинно оцінювати перспективи свого розвитку й ризику щодо конкретної операції.

Отже, Звіт про управління слугує для розкриття вищенаведених аспектів. Тим підприємствам, які зобов'язані складати Звіт про управління доцільно підходити до його складання не формально, а орієнтуватись на можливі податкові наслідки та використовувати його з максимальною користю.

Показники діяльності підприємств (компаній), наведені у Звіті, є кращим засобом переконання у надійності підприємства. Висвітленню потенціалу фінансових показників сприятиме контент, за допомогою якого можна так розкрити їх сутність, щоб вони були зрозумілі користувачам. Це й фінансова звітність, перспективні плани розвитку, кейси, технологічні особливості виробництва та напрями удосконалення технології, тощо. Щодо ризиків, які

відповідно до Закону № 996 необхідно показати у Звіті про управління, то необхідним є висвітлення шляхів протистояння ризикам з метою доведення клієнтам і партнерам надійності підприємства.

Важливим моментом при складанні Звіту про управління є його дизайн. Наповнення звітів ілюстраціями, графіками, дизайнерськими рішеннями підкреслять особливості підприємств (компаній), їх продуктів і співробітників. Це дозволить зробити Звіт інструментом комунікації з покупцями, постачальниками, іншими дебіторами і кредиторами, збільшити впізнаваність бренду.

Отже, ті підприємства (компанії), які перетворюють Звіт про управління на багатофункціональний маркетинговий інструмент, а також максимально увійдуть до інформаційного поля зможуть у майбутньому завоювати довіру існуючих та потенційних клієнтів.

Список джерел:

1. *Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язаних з ними звітів певних типів компаній* (Директива Європейського Парламенту та Ради). № 2013/34/ЄС. (2013). Вилучено з <http://vobu.ua/ukr/documents/item/dyrektyva-2013-34-es>
2. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні* (Закон України). № 996-XIV. (1999). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. *Про затвердження Порядку подання фінансової звітності* (Постанова Кабінету Міністрів України). № 419. (2000). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>
4. *Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління* (Наказ Міністерства фінансів України). № 982. (2018). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>
5. *Податковий кодекс України*. № 2755-VI. (2010). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. *Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві* (Закон України). № 466-IX. (2020). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>